

Protokół nr 3/2010 z posiedzenia Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych w dniu 13 października 2010 r.

W spotkaniu uczestniczyli członkowie Rady zgodnie z załączoną listą obecności oraz:

- Pan Jarosław Duda Sekretarz Stanu w MPiPS Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych,
- Pani Alina Wojtowicz-Pomierna – Zastępca Dyrektora Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych,
- Dalia Ujazdowska-Kowalik – Wieloosobowe Stanowisko ds. Komunikacji Społecznej i Dialogu Społecznego w Biurze Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

Nieobecność usprawiedliwili: Pan Piotr Pawłowski, Pani Monika Majewska, Pan Tomasz Staszewski.

Pan Przewodniczący przywitał członków Rady, Pana Ministra Jarosława Dudę oraz Panią Alinę Wojtowicz-Pomierną Zastępcę Dyrektora Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych.

Porządek posiedzenia:

- cd. obrad nad nowelizacją ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- przyjęcie protokołu z poprzedniego posiedzenia.

Sprawy wniesione i wolne wnioski.

Pan Przewodniczący zwrócił się z propozycją do członków Rady aby w dniu dzisiejszym zakończyć uchwałą opiniowanie poselskiego projektu nowelizacji ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. W formie uchwał wyrazić również stanowisko KRK w sprawie budżetu na 2011 rok i utrzymanie dotacji na poziomie 30% z budżetu Państwa do PFRON i przekazanie jej w szybkim terminie.

Pani Małgorzata Węgrzyn zgłosiła wniosek aby podstawą do wyliczania wysokości dofinansowania do wynagrodzeń pracownika niepełnosprawnego było minimalne wynagrodzenie obliczone z roku poprzedzającego a nie z grudnia 2009 roku. I aby był zachowany termin 14 dni a nie 30 dni rozliczania z Funduszem.

Pan Minister Jarosław Duda odpowiedział, że postulat dotyczący płacy minimalnej przy dotychczasowych analizach nie może być spełniony, gdyż obecnie jest to kwota 1276 zł a miało być 1386 zł w przyszłym roku. Drugi postulat może być spełniony gdy Fundusz będzie miał zachowaną płynność finansową. Dla bezpieczeństwa w pierwszym półroczu ten przepis będzie utrzymany.

Pan Jerzy Szreter zaproponował, że jako Rada możemy zwrócić się do Pana Ministra jako Przewodniczącego Rady Nadzorczej PFRON o to aby terminy płatności były maksymalnie skracane.

Pan Przewodniczący Rady zadał pytanie czy możemy przyjąć opinię w formie Uchwały do poselskiego projektu nowelizacji ustawy?

Pani Wiesława Taranowska zwróciła uwagę, że centrala OPZZ negatywnie zaopiniowała poselski projekt ustawy, gdyż zapisy godzą w rynek pracy osób niepełnosprawnych. Proponowane ograniczenia dla zakładów pracy chronionej radykalnie obniżają zatrudnienie ponieważ pracodawca nie zatrudni osoby niepełnosprawnej jeżeli nie będzie miał odpowiedniego dofinansowania. Jeżeli osoba niepełnosprawna straci zatrudnienie uda się do pomocy społecznej i środki trzeba będzie przeznaczyć na te cele. Są zapisy w ustawie, które regulują ale są zapisy, które wręcz zaszkodzą.

Pan Minister rozumie niepokój środowiska. Jest to trudny proces Pan Minister przypomniał stenogramy sejmowe i różne wypowiedzi w prasie z 2008 roku, kiedy było wprowadzane rozporządzenie Nr 800 Komisji Europejskiej, gdzie ton wypowiedzi organizacji pozarządowych, liderów organizacji pracodawców i wielu parlamentarzystów były jeszcze gorsze niż teraz. Wszyscy przewidywali, że wprowadzenie tego rozporządzenia spowoduje wielotysięczne zwolnienia a efekt był zupełnie odwrotny. W SOD-zie jest obecnie 68 tys osób zatrudnionych. Jest to trudny proces, który należy przeprowadzić. Do niektórych zapisów nowelizacji ustawy jest długi okres vacatio legis - 3 letni do niektórych artykułów. Ostateczna wersja tej ustawy musi przybrać nowy kształt aby do roku 2013 przystosować ją do nowego prawa unijnego w zakresie pomocy publicznej. Musimy odpowiedzieć sobie na pytanie czy i w jakim zakresie dotować lekki stopień niepełnosprawności? Pan Minister zapewnił, że dotacja z budżetu na rok 2011 jest na poziomie roku ubiegłego czyli 739 mln zł.

Pan Jerzy Szreter zwrócił uwagę na mechanizm oceny wydolności finansowej biorców SOD-u. Systemowa uwaga, która wymaga bardzo uważnego przyjrzenia się, Jeżeli wśród kryteriów oceny sytuacji finansowej przedsiębiorstwa, które ma otrzymywać SOD już w tej chwili znaczna część firm nie wytrzymuje tego kryterium, to w przyszłym roku nie będzie lepiej. Trzeba znaleźć jakieś systemowe rozwiązanie.

Pan Minister zaproponował rozmowę z Zarządem PFRON na ten temat.

Pani Krystyna Mrugalska zwróciła uwagę, że w ostatnim okresie przeanalizowano bardzo wiele wyliczeń dokumentów i konieczność takich kroków jakie zostały podjęte jest oczywista. Pytanie do pana Ministra czy będą wyliczenia? O ile pracodawca stwierdza, że faktycznie w sposób policzalny pracownik niepełnosprawny przynosi straty? Wobec tego ile za niego trzeba dopłacić aby pracodawcy się opłacało. Myśmy apelowali, żeby wyliczyć ale wtedy pracodawcy wybrali

formę ryczałtu. Obecnie jest moment i potrzeba policzenia jest obowiązkiem jeżeli chce się mówić o odpowiedzialnym sposobie wydawania publicznych pieniędzy. Czy PFRON ma w planie wyliczyć w jaki sposób ta nowelizacja ustawy wpłynie na sytuację pracodawców i na sytuację osób niepełnosprawnych.

Pan Michał Tomczak zwrócił uwagę, że jeszcze nie wiemy w jakiej formie ustawa zostanie przyjęta, zmiany jeszcze nie są wykluczone. Jest jeszcze II czytanie i jest Senat. Rada może zobowiązać Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych jako Przewodniczący Rady Nadzorczej PFRON by dopilnował aby na koniec I kwartału 2011 roku zrobić te wyliczenia byśmy jako Rada mogli je na bieżąco monitorować. Zgodnie z propozycją organizacji pozarządowych i Rady Działalności Pożytku Publicznego, najpóźniej na początku II kwartału 2011 roku powinniśmy przystąpić do prac nad założeniami do nowej ustawy, która najpóźniej w roku 2013 powinna obowiązywać.

Pani Dyrektor Alina Wojtowicz-Pomierna zabrała głos w kwestii wyliczania obciążeń jakie ponosi pracodawca w związku z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych. Jest kwestią nad wyraz skomplikowaną, zetknęliśmy się z nią już wtedy kiedy próbowaliśmy ustalić jaki jest niezbędny poziom rekompensaty dodatkowych kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych wtedy gdy po raz pierwszy w naszym kraju wchodziły przepisy wspólnotowe zezwalające na rekompensatę tych podwyższonych kosztów. Było to bardzo trudne z wielu powodów. Wszystkie wyliczenia co do zasady są obciążone wadą związaną z uproszczonym wyborem kryteriów, które bierzemy pod uwagę gdy dokonujemy takich wyliczeń. Przyjęcie arbitralne, że osoba ze znacznym stopniem niepełnosprawności ma wydajność na poziomie X a osoba z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności Y a osoba ze specjalnym rodzajem schorzenia Z to jest stanowczo zbyt duże uproszczenie. Na to jaką wydajność indywidualną ma każdy z nas składa się bardzo wiele czynników: jaki zawód wykonujemy, w jakich warunkach pracujemy, jaki jest charakter naszej pracy, jakie mamy podejście do pracy itp. To nie są rzeczy mierzalne które się da przełożyć na wyniki finansowe. Tu raczej chodzi o zmianę filozofii wsparcia zatrudnienia osób niepełnosprawnych, a nie o wyliczanie skutków zatrudnienia danej osoby. To, że Państwo silnie wspiera zatrudnianie osób niepełnosprawnych wynika nie tylko z tego, że osoby te być może w pierwszym okresie angażują środki po stronie pracodawcy do przystosowania stanowiska pracy i organizacji pracy. Osoby niepełnosprawne postrzegane są w określony sposób na rynku pracy. Wsparcie ze środków publicznych ma stanowić swoistą zachętę i przeciwdziałać niechęci pracodawców związanej z niedobrym postrzeganiem pracownika niepełnosprawnego na rynku pracy. Być może, to jest efekt błędnego koła przez to, że tak mocno wspieramy ze środków publicznych zatrudnianie osób niepełnosprawnych, być może tak paradoksalnie utwierdzamy ten społecznie niekorzystny obraz pracownika

niepełnosprawnego. Powinniśmy się zastanowić nad tym myśląc o nowym systemie wspierania osób niepełnosprawnych.

Pan Stanisław Domański zadał pytanie w związku z art. 36 naszej ustawy chodzi o kontrolowanie celowości jak również efektywności działalności organizacji pozarządowych? Różne są informacje o wykorzystaniu środków i efektów jakie przynoszą.

Pani Krystyna Mrugalska zwróciła uwagę, jeśli utrzyma się dynamika wzrostu zatrudnienia osób niepełnosprawnych to może się okazać, że za rok lub dwa powtórzy się obecna sytuacja zagrożenia PFRON. Dlatego, że zwiększony wpływ środków, przy dużej dynamice wzrostu zatrudnienia spowoduje znowu brak środków.

Pan Minister odniósł się do wypowiedzi Pani Mrugalskiej, że to by zaprzeczało wielu głosom przez to, że dokonując tych zmian- na rynku pracy będzie gwałtowna katastrofa. Tego nie można przewidzieć.

Jest przeznaczony 1 mld zł. na te obszary, które dziś są w trudnej sytuacji związane z samorządami i organizacjami pozarządowymi. Kto z lekkim stopniem niepełnosprawności może dostawać w takiej wysokości dofinansowanie? Czy Państwo Polskie na to stać?

Pani Wiesława Taranowska zwróciła uwagę, że są fundusze unijne, które można wykorzystać na projekty przywracania osób niepełnosprawnych na rynek pracy.

Pan Przewodniczący poinformował, że Pan Minister już jest umówiony w tej sprawie z Ministrem Śniegockim w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego.

Pan Michał Tomczak to, że pracodawcy posiadający status zakładu pracy chronionej będą rezygnować z tego statusu to nie oznacza zwolnień osób niepełnosprawnych gdyż jest to kwestia pewnych oszczędności, które pracodawca będzie chciał przeprowadzić.

Pan Stanisław Domański uważa, że wniosek o wydłużenie czasu pracy osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności do 8 godzin jest również nietrafiony, gdyż może skutkować zwolnieniami.

Pani Krystyna Mrugalska zauważyła, że odebranie SODU pracownikom z uprawnieniami do emerytury nie oznacza, że oni przestaną pracować. Większość z nich pracuje w firmach ochroniarskich i firmach sprzątających są to jeszcze młodzi emeryci.

W żadnym kraju, gdzie funkcjonuje podobny do PFRON-u instrument finansowy i wspieranie pracodawców za zatrudnianie osób niepełnosprawnych, nie ma dofinansowania do wynagrodzeń dla osób z lekkim stopniem niepełnosprawności.

Z wyjątkiem grup specjalnych, które mają dofinansowanie ale odpowiednio mniejsze niż przy stopniu umiarkowanym.

Pan Rafał Gużkowski zwrócił się formie apelu o osobach niepełnosprawnych, które jeszcze nie pracują ale zgłaszają chęć pracy są to uczestnicy warsztatu terapii zajęciowej. Zmiany w ustawie,

które będą skutkować problemami w zakładach pracy chronionej przyczynią się do niemożności podjęcia pracy przez uczestników warsztatu. Wtż to rehabilitacja zawodowa i społeczna obydwie bardzo ważne. Inny ośrodek funkcjonujący pod ustawą o pomocy społecznej też chciałby w ten sam sposób działać jak wtż są to środowiskowe domy samopomocy, które nie mają jeszcze rozporządzenia. Dziś środowiskowe domy samopomocy aspirują aby również prowadzić rehabilitację zawodową a w późniejszym okresie wejść na rynek pracy.

Pan Tadeusz Zarębski zasygnalizował, że lekki stopień niepełnosprawności nie jest równy. Stopień lekki schorzeń specjalnych jak padaczka kiedyś miał umiarkowany stopień niepełnosprawności obecnie procedury orzecznicze są takie, że chory na padaczkę otrzymuje lekki stopień niepełnosprawności. Jeżeli będzie nowa ustawa należy brać pod uwagę tzw. grupy specjalne.

Druga sprawa to przekwalifikowanie rencistów, osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie, kiedy osiągną odpowiedni wiek są z urzędu przekwalifikowani na emerytów a to nie jest jednoznaczne.

Pan Jarosław Iwaszkiewicz zwrócił uwagę, że ustalanie stopnia niepełnosprawności jest problemem szczególnie w stopniu lekkim. Pytanie do Pana Ministra o reformę orzecznictwa na ustalenie tych trzech kategorii na jakiej zasadzie orzekamy. Kiedy przyznawać stopień lekki stopień niepełnosprawności a na jakiej zasadzie umiarkowany i znaczny.

Pan Minister zdaje sobie sprawę z tych trudności. Nie jest prawdą, że łatwo otrzymać lekki stopień niepełnosprawności, gdyż rygory są zaostrzone. Myśląc o reformie orzecznictwa chciałbym doczekać takiego stanu, że będzie jeden orzecznik, który do różnych celów będzie mógł wystawić określone zaświadczenie. Dziś mamy siedem różnych komisji orzeczniczych i są osoby, które mają trzy różne orzeczenia. Ale obecnie brak jest środków na reformę orzecznictwa.

Pani Krystyna Mrugalska poinformowała, że jest nowy międzynarodowy system orzekania o niepełnosprawności, oparty na ocenie funkcjonowania według ściśle wystandardyzowanych skali. Klasyfikacja ICF w odróżnieniu od obecnej, polskiej klasyfikacji, skoncentrowanej na diagnozie uszkodzenia organizmu i deficytach, orzeczenie opiera się na precyzyjnym określeniu poziomu funkcjonowania, możliwościach rehabilitacji i uczestnictwa oraz niezbędnych form wspierania (rodzaj wsparcia i jego zakres).

Pan Przewodniczący poprosił o opinie w formie uchwały co do poselskiego projektu nowelizacji ustawy. Jakie są propozycje co do tej opinii.

Pierwsze stanowisko w formie uchwały dotyczy poselskiego projektu i w tej opinii prosimy Pełnomocnika o bieżące monitorowanie wpływu zmian na rynek pracy.

Głosowanie 11 za jeden głos wstrzymujący

Druga sprawa to upoważnić Pana Ministra o podjęcie wszelkich starań o uzyskanie środków unijnych na cele rehabilitacji społecznej.

Trzecia uchwała to upoważnić Pana Ministra do podjęcia wszelkich możliwych działań zmierzających do utrzymania dotacji budżetowej do PFRON i aby była szybko przekazana.

Głosowanie - wszyscy za.

Pan Przewodniczący zapowiedział spotkanie na początku przyszłego roku aby rozpocząć dyskusję nad założeniami do nowej ustawy łącznie z orzecznictwem.

Ad. 2 Przyjęcie protokołu Nr 2 z poprzedniego posiedzenia.

Uwag nie zgłoszono. Protokół przyjęto jednogłośnie.

Ad. 3 Wolne wnioski

Głos zabrał Pan Dariusz Atłas który poinformował, że do Ministerstwa Finansów wpływają pisma od organizacji pozarządowych z całej Polski jako protest obywatelski w sprawie zerowej kwoty na zadania zatwierdzane przez Radę Nadzorczą PFRON oraz za małe środki przekazywane do samorządów. Te dokumenty wpłynęły po 28 września br. a projekt planu jest zupełnie inny niż był 3 września na, który powołują się organizacje. W zmienionym projekcie z dnia 28 września pieniądze są na programy zatwierdzone przez Radę Nadzorczą PFRON przewidziane w wysokości 20 mln złotych a na rzecz samorządów nawet wyższe niż planowano.

Dyskusja

Pan Przewodniczący zamknął posiedzenie Rady.

Załączniki do protokołu:

1. Pismo przewodnie oraz Stanowisko POPON w sprawie zmian w ustawie o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz niektórych innych ustaw (druk nr 3292)
2. Uchwała Nr 1 o bieżące monitorowanie wpływu proponowanych zmian na rynek pracy.
3. Uchwała Nr 2 o podjęcie wszelkich starań o uzyskanie środków unijnych na cele rehabilitacji społecznej.
4. Uchwała Nr 3 w sprawie dotacji budżetowej

Protokół sporządziła:

Dalia Ujazdowska Kowalik

specjalista

18.11.2010 r.